

עונג שבת (30)

השומר שבת מקיים מצוה בכל רגע שמור לקדשו מבואו ועד צאתו

מצות שבת הינה מצוה שנמשכת על פני יממא שלמה בכל שבוע, אולם ישנו הבדל לבין מצוות נוספות, כפי שמבאר ה"אור החיים" הקדוש: אדם שאינו עובר איסור, וכגון שאינו גונב, אינו מקיים מצוה במשך כל אותו זמן, אלא רק כאשר מזדמנת לו אפשרות לגנוב, ובכל זאת אינו גונב, אז נחשב לו הדבר למצוה. לעומת זאת, שבת מאחר שישנה אפשרות לחלל אותה בכל רגע נתון, השומר שבת זוכה למצוה בכל רגע ורגע של אי חילולה.

ספר "ומתוק האור, שבת קודש"

עצמו. אמנם כל זה נאמר בסעודה גשמית, אך כאשר אדם סועד סעודה של מצוה, הרי הסעודה אינה מזיקה לו, ואדרבה "שומר מצוה לא ידע דבר רע" והוא נשאר להבא אדם טוב, כמו שאמרו חז"ל (סנהדרין ע:): בדין בן סורר ומורה, האוכל בשר ושותה יין, שאם הוא אוכל זאת בסעודת מצוה, אינה נעשה בן סורר ומורה. על זאת אומר הפיטן לתאר את קדושת סעודת שבת קודש, שאף אם הוא מקיימה במשנה לחם וקידוש רבה, ברוב מטעמים, על כל זאת נשאר הוא במעלתו הקודמת "ורוח נדיבה", כי סעודת מצוה אינה פוגמת במעלתו אלא אדרבה מרוממת אותו.

ספר "ומתוק האור, שבת קודש"

במשנה לחם וקידוש רבה, ברוב מטעמים ורוח נדיבה, יזכו לרוב טוב, המתענגים בה בביאת גואל לחיי העולם הבא.

בחיוב עונג שבת, ישנו הבדל בין מי שיש ביכולתו לבין עני שבישראל. כל אחד מישראל, גם העני שבהם חייב כלילה, גם אם אין לו יין לכל הפחות במשנה לחם, ואילו ביום, שאין מקדשים על הפת אלא על היין או כל משקה אחר, חייב הוא לכל הפחות ב'קידוש רבה'. אמנם מי שיש ביכולתו להוסיף ולענג את השבת, הרי מלבד 'במשנה לחם וקידוש רבה', חייב הוא גם 'ברוב מטעמים ורוח נדיבה'. עם זאת, עליו לדעת כי: "אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו לשמים" (מנחות קי.). לכן הדגיש הפיטן "ורוח נדיבה", כי אחר כוונת הלב הן הן הדברים, והעיקר שיכוון לבו לשמים. כל מי שיענג את השבת, הן מי שאין ביכולתו אלא רק 'במשנה לחם וקידוש רבה', והן מי שיכול לענג את השבת 'ברוב מטעמים', אם רק יהיה זאת בכחינת 'ורוח נדיבה', אם יכוונו לשמים הרי "יזכו לרוב טוב כל המתענגים בה בביאת גואל לחיי העולם הבא".

ספר "ומתוק האור, שבת קודש" בשם ספר "דברי יחזקאל"

גילוי כבוד ה' בבריאה וקבלת פני שכינה יש להתבונן בהבדל שיש בין קדושת ליל שבת לקדושת יום השבת. שבת קודש באופן כללי, היא הזמן שבו ניתן לראות את מציאות השי"ת, כי היא מראה על חידוש העולם. לכן, מי שרוצה לפגוש את השי"ת פוגש אותו בשבת. ליל שבת נקרא "חקל תפוחין קדישין", שדה של תפוחים קדושים, כשרואים שמהשדה יוצאים גידולים כגון תפוחים, יודעים בהכרח שמישהו זרע כאן גרעינים של תפוחים. אם יוצאים תפוחים קדישין, אין זאת אלא משום שהיתה כאן זריעת של תפוחין קדישין. בליל שבת אומרים "ויכולו השמים והארץ וכל צבאם". מעצם העובדה שהיתה שבייתה בכל העולם, נלמד שיש לעולם

מהות היהודי, מידת היסוד

כשיהודי אוכל סעודת שבת, אין זה רק מעשה גשמי, כי בשבת הגשמיות היא רוחניות והרוחניות היא גשמיות. מאידך, גם ביום ששי, כלומר בימות החול, ישנה חדירה של קדושה. יום ששי הוא יום של חול, ושבת יום של קודש, והתורה נתנה לנו את האפשרות לאחד את ימי החול עם השבת, שזוהי מידת היסוד שמאחדת גשמיות ורוחניות לכל השבוע. כאן מונח האיחוד. בשבת אוכלים לחם משנה, אחד עבור שבת ואחד עבור ימות החול. פירוש הדבר, שבשבת ישנה גם רוחניות וגם גשמיות. יהודי שאוכל, אמנם זהו מעשה של חולין, אבל מונח במעשהו גם חלק רוחני. כמו כן יהודי שלומד תורה, זוהי קדושה, אבל ללימוד יש גם השפעה הגשמית. הגר"א ביאר, שמה שאמרו חז"ל: תורה מתשת כוחו של אדם (סנהדרין כו:), אין זו אלא בתחילת הלימוד, אבל אחרי שכבר לומדים, אדרבה התורה מוסיפה ללומד כח ובאפשרותו להמשיך ללמוד ביתר שאת וביתר עוז. הרי שמהרוחניות בא לאדם כח גשמי.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "נפש שמשון שבת קודש"

סעודת שבת אינה פוגמת במעלתו

במשנה לחם וקידוש רבה, ברוב מטעמים ורוח נדיבה מה כוונת הפיטן באמרו ורוח נדיבה. בספר "שערי ישועה" כתב, שבפשטות הכוונה היא לנשמה יתרה, וכמו שמפרש רש"י במסכת ביצה (טז.) כי הנשמה יתרה משמעותה: רוח לב למנוחה ולשמחה, ולהיות פתוח לרוחה, ויאכל וישתה ואין נפשו קצה עליו. באופן נוסף יש לבאר: טבע האדם הרעב שהוא רחמני, כיון שהוא חש ברעב של הזולת, אבל השבע אינו מאמין לרעב, כיון שאינו חש במצוקתו. ויש המפרשים על פי זה את דברי חז"ל האומרים כי קודם האכילה יש לאדם שני לבבות, גם את לב עצמו וגם את הלב חברו העני הרעב, אבל אחר אכילה אין לו אלא לב אחד, רק את הלב של

לא לכבוד עצמך, אלא בגלל הציווי לשבות בשבת אתה שובת, א"כ הינך משיב "משבת", בשל כבוד שבת "רגלך", אזי "וקראת לשבת עונג", לכבוד שבת אתה קורא עונג ולא להנאתך, ומובטח לך כי "אז תתענג על ה'". מאחר ורצונך הוא החלק הרוחני של השביתה בשבת, ולא תענוג הגוף, תזכה להתענג על ה' ולהנות מזיו השכינה.

ספר "ומתוק האור, שבת קודש" בשם ספר "תשובה מאהבה"

הלכה: כיבוד אב ואם, כיבוד אחיו הגדול

כתב השו"ע (יו"ד ס' רמ סכ"ב) חייב אדם בכבוד אחיו הגדול וכו'. ובפסקים ותשובות (אות נז) כתב: וכן בשני אחים תאומים יש מי שכתב שהקטן שנולד אחרון חייב בכבוד אחיו שנולד ראשון, אע"פ שאין הבדל ביניהם בשנים.

ספר "שמחלה"

פתגם: כשנשבר לך תתקן

חקירה: פדיון הבן

החוב הוא תולדה מהמצוה, או שהמצוה היא תולדה מהחוב (קובץ שיעורים קידושין לו) "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: אמת ושקר

רבי איזיל חריף פגש פעם ברחוב, חבורה של אנשי חברא קדישא חוזרים מבית הקברות כשהם שתויים ומתנודדים מתוך שיכרות. נענה ואמר: צאו וראו, הללו חוזרים מעולם האמת, ואילו רגליים אין להם כמו השקר. *ספר "חד וחלק" חלק ב' (דף קטא)*

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליו, חיים בן סוזן סולטנה, סשה שלום בן דבורה רחל, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוה, פייגא אולגה בת ברנה, רינה בת פיבי. לידה קלה לרינה בת זהרה אנריאת. זרע של קיימא לחניאל בן מלכה ורות אוריליה שמחה בת מרים. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה

מחדש, ועל כרחך שיש אלוקים בישראל, יש אלוקים שברא ומנהיג את כל העולם. רואים את השי"ת דרך ה"חקל תפוחין קדישין", דרך הבריאה. שבת בבוקר זו כבר בחינת שבת מתן תורה, זהו מצב שונה לחלוטין. שם כביכול משיגים את השי"ת בעצמו, לא על ידי "חקל תפוחין קדישין", היינו מגילוי כבודו בבריאה שרואים ממנו בהכרח שיש מישהו שברא את השדה, אלא "דא היא סעודתא דעתיקא קדישא", קבלת פני שכינה ממש, וכאותה בחינה של ראיית הקב"ה דרך התורה. ההבדל בין ליל שבת לשבת בבוקר, הוא כמו ההבדל בין אחד שרואה תמונה ומבין שעל כרחך מישהו צייר אותה, והיא לא נוצרה ע"י חתול שהשתולל והתזז צבעים לעברה... לבין אחד שרואה את הצייר עצמו דרך מראה, שאז הוא רואה אותו כמו שהוא. כליל שבת רואים את הבריאה, וממנה לומדים על מציאות הבורא, אבל שבת בבוקר רואים את הקב"ה בכבודו ובעצמו, אלא שרואים אותו כביכול דרך מראה.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "נפש שמשון שבת קודש"

רביעי חמישי ושישי הכנה לשבת

מה ידידות מנוחתך את שבת המלכה, בכך נרוץ לקראתך. יש להקשות: לכאורה היה לו לומר: "לכן נרוץ לקראתך", ולא "בכך נרוץ לקראתך". יש לומר "בכך" בגימטריא ע"ב, אלו הן שבעים ושתים השעות שמיום רביעי עד שבת קודש, שהם ההכנה לשבת, כמו שנאמר בגמרא (גיטין עז): ארבעה וחמישה ומעלי שבתא קמי שבתא, ופירש רש"י: רביעי וחמישי ושישי נקראין על שם שבת הבאה. הימים רביעי חמישי ושישי מהווים הכנה לשבת המלכה. ויחדיו הם שבעים ושתים שעות כמנין "בכך". לזאת אמר הפיטן: "בכך", בשלושת הימים הללו שמנין שעותיהם עולה למנין "בכך", בהם "נרוץ לקראתך", להתכונן לקראת שבת המלכה.

ספר "ומתוק האור, שבת קודש" בשם ספר "קדושת ציון"

לענג את השבת ולא לענג את גופו

בספר "תשובה מאהבה" מדייק בלשון הנביא: "אם תשיב משבת רגלך", מדוע לא אמר: "את תשיב בשבת רגלך"? בהמשך אמר: "וקראת לשבת עונג", לכאורה היה צריך לומר: "וקראת לך בשבת עונג"? ברם, יש שני סוגי בני אדם השמחים עם בא השבת, אך אינם דומים אלו לאלו. יש השמחים בהגיע השבת, באומרם כי בלי יום מנוחה אחד בשבוע, לא היו יכולים לסבול את העמל והיגיעה בששת ימי המעשה. לעומתם יש כאלו השמחים בהגיע השבת, באומרם כי זה היום אשר השי"ת ציוה לנוח בו, ואף אם היו יכולים להמשיך ולעבוד שבעת ימים בשבוע, עם זאת כיון שהתורה ציוותה לנוח ביום זה, הרי הם מוכנים לקיים מצות הבורא. הכת הראשונה, אינה מענגת את השבת לכבוד השבת כי אם לכבוד עצמם, להקל מעליהם את הטרחה והעמל, לעומתם הכת השניה מענגת את השבת לכבוד השי"ת. על זאת אומר הנביא: "אם תשיב משבת רגלך"

